

Granes per a l'arqueologia

BUXÓ I CAPDEVILA, Ramon.
Metodología y técnicas para la recuperación de restos vegetales (en especial referencia a semillas y frutos) en yacimientos arqueológicos.

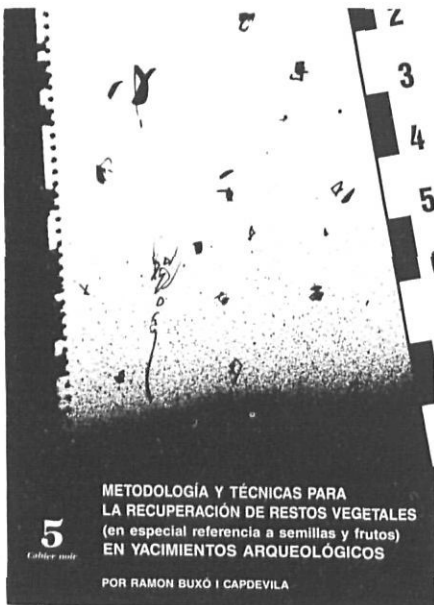
Cahier Noir, núm. 5, 63 p.
 Girona, 1990

Quan a mitjan dels anys 70 començaren a introduir-se de manera tímida diversos mètodes procedents d'altres ciències a l'arqueologia catalana, molts pensàvem que la seva integració definitiva era ineludible i fins i tot cosa de poc temps. Actualment però, si bé la incorporació de la palinologia, l'antracologia, la carpologia, l'estudi dels rosegadors, ... en qualsevol treball arqueològic hauria de ser ja corrent i obligatòria, la realitat catalana n'està lluny, i en molts casos tan sols hi compleixen la funció de mers apèndixs, resultat, a vegades, de mostreigs metodològicament poc adequats practicats pels propis arqueòlegs responsables dels jaciments. Lamentablement, aquesta situació no és conseqüència de la falta d'investigadors formats en aquestes disciplines, sinó de la inexistència de laboratoris especialitzats. De fet però, aquesta mancança no hauria d'estranyar-nos si analitzem la situació de l'arqueologia al nostre país, basada en bona mesura en arqueòlegs no professionals (professional en el sentit de dedicació laboral, no pel que fa a la metodologia i resultats dels treballs).

Dins d'aquesta problemàtica vigent, el número 5 de Cahier Noir, revista editada per l'Ajuntament de Girona i promoguda pel C.R.P.E.S., ve a omplir un buit important. Ramon Buxó, amb el títol «Metodología y técnicas para la recuperación de restos vegetales (en especial referencia a semillas y frutos) en yacimientos arqueológicos», ens presenta una visió sobre l'estat actual de la investi-

gació i els coneixements en un d'aquests camps auxiliars de l'arqueologia, la carpologia, alhora que ens descriu de manera ben estructurada i concisa les pautes metodològiques i les tècniques bàsiques a seguir en els treballs de recuperació i tractament de les restes vegetals que han subsistit en els contextos arqueològics. La seva experiència arqueològica en aquest camp, acompanyada de treballs d'experimentació i observació etnològica, li permet descriure'ns de manera entenedora els diferents processos implicats en el tractament d'aquestes restes. Sens dubte però, només si les restes vegetals són estudiades de manera adequada podrem respondre a preguntes tals com: per què varen arribar al jaciment arqueològic?, quina era la finalitat de les modificacions que es varen produir sobre elles?, quin era el paper que jugaven dins l'economia prehistòrica?,... A més a més, són també una eina indispensable a l'hora de la reconstrucció de la vegetació al voltant del jaciment. Així, seguint les pautes que se'ns marquen en aquesta obra, podrem inferir en l'anàlisi de les diverses relacions que es donen en el procés d'explotació de l'entorn per part de l'home prehistòric.

El treball es presenta estructurat en quatre parts. La primera està dedicada a descriure les formes de preparació de les restes vegetals per a poder-les destinar al consum humà. En la segona s'analitzen els factors que possibiliten la conservació d'aquestes restes i que fan possible que hagin arribat fins a nosaltres. En la tercera es descriuen els diferents

mètodes per a la seva recuperació en els jaciments arqueològics i els avantatges i inconvenients de l'aplicació de cada un d'ells. En el darrer capítol de la revista s'exposa la metodologia de l'anàlisi de les llavors i fruits.

La revista inclou també, sota la forma d'apèndix, una relació de totes les dades paleocarpològiques disponibles actualment a la Península Ibèrica. La distribució geogràfica dels jaciments arqueològics amb estudis arqueobotànics no és uniforme ni representatiu de l'evolució de l'agricultura i la recol·lecció, sinó que més aviat aquesta distribució és un reflex de la història de la investigació. Les concentracions de dades d'anàlisis carpològiques responen a les zones d'activitat dels diversos investigadors, agrupant-se principalment en tres zones de la Mediterrània, Barcelona-Girona, València-Alacant i Múrcia-Granada-Almeria. Cronològicament responen als períodes d'activitat dels principals investigadors: a mitjan dels anys 60, primera meitat dels 70 i segona meitat de la dècada dels 80.

Es tracta d'una obra funcional en la qual l'autor comenta i opina, seguint una línia concreta d'investigació, sobre els diferents resultats que podem obtenir d'aquestes anàlisis, evitant d'aquesta manera que l'obra es converteixi en un simple manual per a la recollida i estudi de granes i llavors.

Aquesta publicació ve a fer novament palesa la necessitat que qual-sevol treball arqueològic inclogui estudis disciplinaris, com una part integrant de la mateixa ciència arqueològica, i que es deixi enrera la consideració de «ciències auxiliars» per als estudis de carpologia, antracologia o palinologia.

La paleocarpologia resulta d'un notable interès per al treball arqueològic i aquesta obra de Ramon Buxó, sens dubte, representa una contribució important a la seva difusió i correcta aplicació.

Gabriel Alcalde i Gurt

Una pedrera més que una construcció

MUNDET I GIFRE, Josep M.
La primera guerra carlina a Catalunya.
Història militar i política,
Publicacions de l'Abadia de Montserrat,
1990, 489 p.

A la darrereria de 1927, dos anys després de la publicació de *Silèn* —primera novel·la de la trilogia protagonitzada per Tomàs de Bajalta, on s'aconsegueix de captar molt millor que no pas a l'obra d'alguns historiadors o, posem per cas, a la de Josep Pla, la raó de ser del carlisme—, el polític i literat Pere Corominas va pronunciar una conferència a Barcelona amb el títol d'«Estudis carlins». «Cinquanta anys després d'haver-se acabat la darrera guerra carlina (...) —deia Corominas—, l'estudi de les tres guerres que foren la nostra gran epopeia en el dinovè segle, s'ha de renovar». Fins aquell moment només es comptava amb estudis parcials o bé amb d'altres molt documentats però amb poca explicació —«una pedrera més que una construc-

ció»—, i, per tant, concloïa Corominas, l'estudi seriós «d'aqueixa gran epopeia nostra» no es podia endarrerir més. Unes quatre dècades més tard, l'historiador Josep Benet publicava un article a *Serra d'Or* sobre aquesta mateixa qüestió, on, després de referir-se a la conferència de Corominas, posava de manifest que en aquell moment s'estava si fa no fa allà mateix. Al cap de vint anys més, el 1989, el balanç de Benet seguia essent negatiu —«poc han millorat els estudis carlins a Catalunya», escrivia—, però, en canvi, manifestava una notable esperança en l'esdevenidor.

Certament, l'any passat i l'actual han presenciat a Catalunya l'aparició de llibres com Ramon Cabrera, a l'exili (1989), de Conxa Rodríguez, *La primera guerra carlina a Catalunya. Història militar i política* (1990), de Josep M. Mundet, o *El carlisme sota la Restauració. El partit carlí a la província de Tarragona (1885-1907)* (1990), de Joan Prats i Salas, a part de nombrosos articles, de la bona síntesi que del fenomen carlí fa Josep Fontana al volum cinquè de la *Història de Catalunya* dirigida per Pierre Vilar, i de la traducció d'alguna obra interessant sobre el tema, com *Workers and the Right in Spain 1900-1936* (1985) de Colin M. Winston. D'altra banda, en un futur més o menys immediat, sortiran al carrer les actes del seminari que va tenir lloc a Girona el 1988 amb el títol

